

Пътешествие към центъра на Европа

Защо Франция се държи като Астерикс, а темата за бъдещето на ЕС е табу в президентската кампания

Светломира Гюрова

С Оланд или със Саркози, Франция я чакат пот и сълзи

© Reuters

Социалистът Оланд победи Саркози на първия тур

Крайнодесните избиратели на Марин Льо Пен ще бъдат арбитри в спора между двамата на балотажа

22 април 2012

Французите избират президент. Саркози е в ролята на догонвач

Саркози може да бъде първият президент, който не печели втори мандат за последните 30 години

22 април 2012

Дясно, по-дясно. Марин льо Пен

Рискът е след трагедията в Тулуза надпреварата по популизъм между Никола Саркози и новия лидер на "Националния фронт" да се засили

23 март 2012

Избери партньор

След президентските избори във Франция Меркози може да се превърне в Мерколанд въпреки нежеланието на всички страни в триъгълника Меркел-Саркози-Оланд

17 февруари 2012

Германизацията на Европа

Иска или не, Ангела Меркел е безспорен лидер на ЕС. От нея зависи дали еврозоната ще оцелее и как ще изглежда

13 януари 2012

Европа: Пренареждане

Старият ЕС вече го няма. Новият още не знае къде иска да отиде, но се чуди дали да не включи на различни скорости, докато пътува натам

18 ноември 2011

Съперникът на Саркози

Социалистът Франсоа Оланд ще се сблъска със сегашния френски президент на изборите догодина. И може да го победи

17 окт 2011

Скандалното лято на един президент

Аферата "Бетанкур" е най-сериозната криза в управлението на Никола Саркози

16 юли 2010

Френският триъгълник

Тримата кандидат-президенти и тяхното съзнателно и подсъзнателно битие

30 мар 2007

ЕС

Европейският съюз (ЕС) е организация за икономическо и ...

[Цялото досие](#)

Никола Саркози

Никола Саркози е президент на Франция от 16 май 2007 г., ...

[Цялото досие](#)

Ето един френски парадокс - единствените кандидати за президент, които говорят постоянно за ЕС, са тези, които поставят под съмнение самото му съществуване. Докато фаворитите Никола Саркози и Франсоа Оланд рядко споменават Европа (и още по-рядко го правят с добро), крайнодясната Марин льо Пен и крайнолевиият Жан-Люк Меланшон не спират да я громят като извор на всички проблеми на Франция - от имигрантите и заплахата от "домашно отгледаните" терористи до икономическия застой.

А фактът, че според последните проучвания маргиналната двойка има шанс да вземе общо 30% от гласовете на първия тур на президентските избори на 22 април, говори нещо за температурата на чувствата към ЕС в родината на неговите "бащи" Жан Моне и Робер Шуман. И може би точно избирателите на дуото от двата края на политическия спектър ще се окажат решаващи на втория тур на 6 май, когато се очаква да стане ясно дали Саркози ще стопи преднината на социалиста Оланд и ще се пребори за нов мандат.

"Ако Европа е вулкан, Франция е кратерът на всички европейски революции", заяви наскоро някогашният троцкист Меланшон на многоброен митинг в Тулуза, където негови привърженици развяваха червени флагове, пееха "Интернационала" и скандираха "Съпротива!" Само че точно сега това не е съвсем така. В момента, когато разтърсеният от екзистенциална криза ЕС се лута и търси новото си "аз", от Франция не идват никакви революционни и вдъхновяващи идеи за бъдещето му. В предизборната кампания на основните претенденти Оланд и Саркози Европа присъства основно с отсъствието си. Когато все пак бива споменавана, то е по грешни причини - заплахи за излизане от Шенген, искания за протекционистки закони в стил "Купувайте европейското" и вредни атаки срещу Европейската централна банка (ЕЦБ).

"Очевидно във френската предизборна кампания няма нищо ново. Дневният ред се диктува от националните фикс идеи - като селото на Астерикс срещу Римската империя, Франция ще "удържи сама" срещу глобализацията

и външното влияние", написа тези дни в текст за в. Financial Times френският евродепутат Силви Гулар. Водещите кандидати се държат така, сякаш Франция е на друга планета, където няма дългова криза, Германия вече не е безспорен хегмон в Европа, рейтинговите агенции и финансовите пазари не са готови да атакуват Париж във всеки един момент, а щедрият социален модел може да си продължава както преди, нищо че мотото на целия континент е "икономии и само икономии".

Един за всички, никой за ЕС

"В кампанията не виждаме истински дебат за бъдещето на ЕС. Всъщност виждаме дебат за миналото на ЕС. Имам предвид за изминалите пет години управление на Саркози. Той е някак сърдит на Европа, че тя не е решение на кризата", казва пред "Капитал" Мартин Мишло от парижкия офис на German Marshall Fund. Така разговорът за ЕС остава някак в периферията, изскача тук и там, но тези избори не са фокусирани върху него.

Според директора на базирания в Брюксел и Париж Thomas More Institute Жан-Томас Лезьор причината за отсъствието на европейската тема от президентския дебат е основно манталитетът. "Всичко е много просто – според французите Франция е центърът на света", обяснява шеговито той пред "Капитал". Вече с по-сериозен тон анализаторът посочва два основни фактора, които могат да обяснят този феномен.

Първо, в много държави изборите са доминирани от национални проблеми като безработицата, покупателната способност, образованието и здравеопазването. Във Франция Европа просто не се счита за предмет на вътрешната политика. Надеж Рагарю, преподавател в Парижкия университет по политически науки (Sciences Po), припомня, че по традиция президентският вот във Франция не се занимава с "външни" въпроси. "Може да се каже, че това е абсурдно, предвид колко зависима е Франция от европейските си партньори. Но обикновените французи искат да изберат своя си президент - такъв, който да говори на тях", казва Рагарю.

И второ, темите в кампанията са повлияни преди всичко от най-изненадващата звезда в нея - кандидата на Левия фронт Жан-Люк Меланшон, който страстно атакува банките, богатите и англо-саксонските идеи за свободен пазар. "За много френски избиратели Европа се асоциира с капитализма и либерализма, които провокираха кризата", смята Лезьор. И допълва, че Саркози е в капана на тези зададени рамки и това е причината да няма желание да започва и свършва изказванията си с ЕС.

"Възходът на Меланшон и Льо Пен не бива де се подценява, но и не бива да се преувеличава," казва Мартин Мишло. Анализаторът от German Marshall Fund обяснява неочакваната им популярност със спецификите на френските президентски избори. В тях на първия тур хората гласуват, за да протестират, и биха избрали Льо Пен и Меланшон. Изискването всички претенденти да получават еднакво време в тв дебатите също помага такъв тип маргинални кандидати да получават изненадващо голямо внимание. "Меланшон използва страховете на хората, които се боят от една свръхлиберална система, а Льо Пен си играе с притесненията от имиграцията. Не искам да кажа, че популярността им не е важна, но не бих й отдавал прекалено внимание", отбелязва Мишло.

Европа, моя трудна любов

Каквито и да са причините, факт е, че някога Франция гледаше на Европа като инструмент за проектиране и налагане на своето величие в света. Сега сякаш я обвинява за падението си. И се е втреничила в себе си, докато Европа се тресе. В Германия например в последните две години имаше разпаден и активен дебат за бъдещето на ЕС и мястото на страната в него. Във Франция нямаше нищо подобно.

"Обяснението за това би могло да е личността на Саркози. Той започна като пламенен европейец, а сега се поставя в позицията на защитник на французите, който ги брани от ЕС", казва Мартин Мишло. И допълва, че темата за Шенген е символ на това колко сърдита е

Франция на Европа. "Всеки, който е запознат с нещата, знае, че да напуснеш Шенген е почти като да напуснеш ЕС. Както ако Гърция излезе от еврозоната, това би означавало да излезе от ЕС. Саркози много добре знае това, но ухажва избирателите, съблазнени от Лео Пен и Меланшон, и се опитва да мобилизира своя електорат, който не усеща какво добро е направил за него ЕС", посочва анализаторът от German Marshall Fund.

Същевременно Германия сега е в уникалната позиция да доминира ЕС и тъй като не е свикнала с нея, имаше нужда от дебат. Колко некомфортно продължава да се чувства Берлин в тази роля показва репликата на висш служител от германското Министерство на икономиката пред група журналисти от различни европейски страни: "Моля, не ни се възхищавайте, ние не сме свършени." Така се стигна до парадоксалната ситуация Германия да не иска, но да трябва да води. А Франция да иска, но да не може.

"Германия сега е в период на търсене на новото си "аз". Донякъде и с Франция е така, но нея този процес я отдалечава от ЕС", смята Мишло. И метаморфозата на Саркози е възплъщение на това лутане. Но все пак колкото и да са сърдити французите на ЕС, те си дават сметка, че в някой момент ще трябва да работят с германците, ако искат отново да вкарат страната си в ред.

Меркози - краят на аферата

За това ще е нужна нова формула, след като аферата между Никола Саркози и германският канцлер Ангела Меркел официално приключи. "В неделя, 15 април, обектът, познат като Меркози, извърши самоубийство на Плас Конкорд в Париж. Съобщава се, че той/тя е бил/а в лошо здравословно състояние от няколко седмици", обяви тези дни в La Tribune. Смъртта настъпи, след като Саркози атакува поредното табу за Меркел - неприкосновеността на ЕЦБ. Френският президент поиска базираната във Франкфурт институция да действа по нови правила и с по-широк мандат. Което за пореден път го сблъсква с Меркел, за която независимостта на ЕЦБ от политическо влияние е свещена.

Съзнателното откъсване на Саркози от германския канцлер си има обяснение - той е възприеман като слабата половинка в дуета с Меркел. "Затова той иска да се представи като силен, стабилен и опитен държавник и не желае да хората да си спомнят месеците, когато беше постоянно в ролята на отстъпващия", посочва Надеж Рагарю. Особено когато Марин Лео Пен постоянно го атакува точно заради ролята му на втора цигулка във френско-германското дуо.

Франция в страната на чудесата

Освен европейската тема във френската президентска кампания има още един голям отсъстващ - реалността. Докато в Италия, Испания и дори в Гърция вече осъзнават, че дните на щедрите бюджетни разходи са свършили, Франция сякаш живее на остров, откъснат от дълговата криза на Стария континент.

Никой не говори за това, че Париж трябва да помисли как да свие държавния сектор (който възлиза на 56% от БВП - най-високия в еврозоната и по-голям дори отколкото в Швеция) и да намали задушавашото данъчно бреме в опит да върне изгубената конкурентност на икономиката си. Точно обратното - Саркози, който вече повиши подходните и корпоративните данъци, сега обещава да преследва дори онези, решили да избягат от страната заради високото облагане. Оланд пък предлага 75% данък за най-богатите, което изглежда направо умерено на фона на идеята на Меланшон за гилотинираща ставка от 100% за хората с доход над 360 хил.

евро годишно.

Също така никой не казва на французите, че с който и президент да осъмнат на 7 май, ги очакват години на кръв, пот и сълзи. Застрашаващо приближаващият 90% от БВП държавен дълг, нарастващите разходи за обслужването му (лихвените плащания са второто най-голямо перо в бюджета след образованието), загубата на първокласния AAA кредитен рейтинг, възлизащата на 12% безработица, загубата на конкурентност в сравнение с Германия - всичко това означава, че Франция не може да продължава както преди. Но в страната, която от 1974 г. не е имала балансиран бюджет, думата икономии продължава да бъде мръсна. Икономическите програми на Оланд и Саркози сякаш са правени в страната на чудесата. Социалистът обещава да повиши минималната заплата, да разкрие 60 000 нови работни места в държавния сектор и да намали до 60 години пенсионната възраст за започналите рано да работят. Саркози предлага малко бюджетни съкращения и много данъчни увеличения. Който и да спечели изборите, на следващия ден страната ще се събуди с ужасен махмурлук, предупреди наскоро икономистът Жак Атали (съветник на последния президент социалист Франсоа Митеран).

Почти сюрреалистичното отсъствие на важните въпроси в предизборния дебат е вредно както за бъдещия президент, който ще трябва да обяснява защо не може да спази обещанията си, така и за избирателите, които ще бъдат неподготвени за шока, който се задава. А също и за Европа, която не знае каква Франция да очаква. "Все пак фактът, че ЕС основно бе използван за изкупителна жертва с цел прикриване на ключови предизвикателства на национално ниво, със сигурност е по-лоша новина за Париж, отколкото за Брюксел", обобщава пред "Капитал" Ив Бертонсини, генерален секретар на базирания в Париж аналитичен институт Notre Europe. Пътешествието на Франция към центъра на родената от кризата нова Европа все някога ще трябва да започне. И колкото по-скоро, толкова по-добре.